

Advies

Duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen

Brussel
4/10/2024

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) werd opgericht door de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en wordt nu beheerd door het boek XIII "Overleg" van het Wetboek van economisch recht.

De opdrachten van de CRB-koepel:

- via de organisaties die de arbeidswereld en het bedrijfsleven vertegenwoordigen een sociale consensus bewerkstelligen over de werking van de economie en de sociaal-economische problemen en ook over de doelstellingen en de belangrijkste principes met als doel het sociaal-economische beleid in een door de sociale partners gewenste richting te sturen;
- via het initiatiefrecht van de CRB de aandacht van de overheden en van de beleidsbepalers vestigen op de problemen die zich voordoen op sociaal-economisch gebied, met als doel die op de agenda van de overheid te plaatsen;
- via adviesaanvragen over wetsontwerpen de interactie vergemakkelijken tussen de overheden en de beleidsbepalers en de samenleving met betrekking tot de toegepaste sociaal-economische beleidslijnen.

Blijde Inkomstlaan 17-21, 1040 Brussel | +32 2 233 88 11 | info@ccecrb.fgov.be | www.ccecrb.fgov.be
 Contactpersoon: Andy Assez | 02 233 88 42 | anas@ccecrb.fgov.be

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

De Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) werd opgericht door de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling.

Het is zijn opdracht:

- om adviezen uit te brengen over de maatregelen betreffende het federale en Europese beleid inzake duurzame ontwikkeling die door de federale overheid worden genomen of gepland, meer bepaald ter uitvoering van de internationale verbintenissen van België;
- om een discussieforum te zijn over duurzame ontwikkeling;
- om wetenschappelijke studies voor te stellen in de domeinen die betrekking hebben op duurzame ontwikkeling;
- om de actieve medewerking van de openbare en private instellingen en ook van de burgers te verkrijgen om die doelstellingen te verwezenlijken.

Kruidtuinlaan 50/70, 1000 Brussel | +32 2 743 31 50 | mail@frdo-cfdd.be | www.cfdd.be
 Contactpersoon: Alexis Dall'Asta | 02/743 31 56 | alexis.dallasta@cfdd.be

Bijzondere raadgevende commissie Verbruik

De bijzondere raadgevende commissie (brc) Verbruik werd op 1 januari 2018 opgericht binnen de koepel van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) door het koninklijk besluit van 13 december 2017. De brc Verbruik neemt de taken van de Raad voor het Verbruik over en heeft bijgevolg als belangrijkste opdracht adviezen uit te brengen over problemen die de consumptie van producten en het gebruik van diensten aanbelangen, en over problemen die voor de consumenten van belang zijn. De brc Verbruik is de centrale adviesstructuur voor alle problemen inzake consumptie en bescherming van de consument.

De brc Verbruik is eveneens een plaats van dialoog en overleg waar consumentenvertegenwoordigers en professionele vertegenwoordigers informatie uitwisselen, standpunten kenbaar maken en compromissen vinden. Het is een bevoorrecht instrument voor de beleidsondersteuning.

Blijde Inkomstlaan 17-21, 1040 Brussel | +32 2 233 88 11 | info@ccecrb.fgov.be | www.ccecrb.fgov.be
 Contactpersoon: Andy Assez | 02 233 88 42 | anas@ccecrb.fgov.be

Onderwerp van de adviesvraag

Indiening

David Clarinval, Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, stuurde een verzoek om advies aan de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO), de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), en de Bijzondere raadgevende commissie "Verbruik" (BRC Verbruik), hierna de adviesorganen genoemd, over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 maart 2013 betreffende de verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen. Het advies van deze adviesorganen werd gevraagd op grond van artikel 19, § 1, eerste lid van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid. De termijn voor het uitbrengen van het advies is vastgesteld op drie maanden.

Overwogen reglementaire wijziging

Het ontwerp van koninklijk besluit dat ter consultatie werd voorgelegd, heeft als doel een minimumpercentage te bepalen voor de vermindering van de drift bij het gebruik van spuitapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen door professionele gebruikers, met het oog op de bescherming van het oppervlaktewater.

Dit wijzigt het koninklijk besluit van 19 maart 2013 betreffende de verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen, met betrekking tot zijn artikel 2 (door toevoeging van een definitie) en door toevoeging van een artikel 9/1 aan de afdeling "Specifieke maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu en het drinkwater" (waaronder bufferzones).

Het ontwerp van koninklijk besluit dat ter consultatie werd voorgelegd zou in werking moeten treden op 1 januari 2026, in lijn met de inspectiecyclus van de sproeiers.

Het voorgestelde nieuwe artikel 9/1 luidt als volgt:

"Bij toepassing van een product voor professioneel gebruik wordt steeds een minimumpercentage driftreductie bereikt voor de gevallen zoals bedoeld in artikel 8, 3° en 4°. Dit minimumpercentage driftreductie bedraagt vijfenzeventig procent. Deze driftreductie wordt enkel bereikt met behulp van de driftreducerende doppen en/of het type spuittoestel voorzien door het ministerieel besluit van 1 april 2021 tot vaststelling van de driftreducerende middelen of maatregelen. Elk aan keuring onderworpen spuittoestel voldoet aan dit minimumpercentage driftreductie".

Voor een goed begrip moet dit worden gelezen in het licht van de andere bepalingen van voornoemd koninklijk besluit van 19 maart 2013, in het bijzonder artikel 8:

"Bij het bepalen van bufferzones worden volgende gevallen onderscheiden :

1° behandeling van een kas zoals gedefinieerd door de verordening;

2° behandeling na de oogst zoals gedefinieerd door de verordening;

3° verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen met uitsluiting van de gevallen bedoeld in 1° en 2° ;

4° andere dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen met uitsluiting van de gevallen bedoeld in 1° en 2° ;

5° alle andere mogelijke toepassingswijzen waarbij blootstelling van niet-doelwitwaterorganismen aan producten kan optreden met uitsluiting van de gevallen bedoeld in 1° en 2°".

En ook:

« Art. 5. § 1. Bij het verlenen van de toelating voor het op de markt brengen van een product stelt het Erkenningscomité passende maatregelen vast om het aquatische milieu en de voorziening van drinkwater te beschermen tegen het effect ervan. Deze maatregelen ondersteunen en zijn verenigbaar met de desbetreffende bepalingen van Richtlijn 2000/60/EG en de verordening.

§ 2. Bij het verlenen van de toelating voor het op de markt brengen van een product stelt het Erkenningscomité alle bijkomende risicoreducerende maatregelen vast die toelaten of nodig zijn om de toelatingsvoorwaarden van de verordening te respecteren.

Art. 6. De in artikel 5 bedoelde maatregelen voorzien onder meer in :

1° het gebruik van risicoreducerende maatregelen waardoor het risico van vervuiling buiten het behandelde terrein als gevolg van verwaaiende spuitnevel, uitspoeling en afspoeling tot een minimum wordt beperkt. Deze maatregelen voorzien onder andere in het afbakenen van bufferzones met passende afmetingen voor de bescherming van niet-doelwitwaterorganismen, waarbinnen geen producten mogen worden toegepast;

2° een zoveel mogelijke beperking of uitschakeling van de toepassing van producten op en langs wegen, spoorwegen, zeer doorlaatbare oppervlakken en andere infrastructuur in de nabijheid van oppervlaktewater, grondwater of kustwater, alsook op verharde oppervlakken waar een groot risico van afspoeling naar oppervlaktewateren of rioleringsystemen bestaat.

Art. 9. In toepassing van artikel 7 geldt :

(...)

4° onverminderd de in 2° bedoelde minimale bufferzones kunnen de in 3° bedoelde bufferzones worden gereduceerd mits gebruikmaking van bijkomende driftreducerende middelen of maatregelen. De minister kan bepalen welke driftreducerende middelen of maatregelen hiervoor in aanmerking komen. Bij toepassing van deze driftreducerende middelen of maatregelen mogen de vereiste bufferzones maximaal twintig meter groot zijn voor de gevallen bedoeld in artikel 8, 3°, en maximaal dertig meter groot zijn voor de gevallen bedoeld in artikel 8, 4° en 5°. Indien grotere bufferzones vereist zijn, zal geen toelating worden verleend voor het op de markt brengen van het product.».

Deze ministeriële machtiging bedoeld in artikel 9, 4°, van het voornoemde koninklijk besluit van 19 maart 2013 werd geactiveerd door het ministerieel besluit van 1 april 2021 tot vaststelling van de maatregelen of middelen ter vermindering van de drift, gewijzigd bij het ministerieel besluit van 8 mei 2024. Hoofdstuk 3 van dit besluit toont aan dat de breedte van bufferzones niet alleen wordt beïnvloed door de eisen van het productetiket, maar ook door het driftpercentage van de gebruikte apparatuur.

Werkzaamheden in de subcommissie en de plenaire vergadering

Naar aanleiding van deze adviesaanvraag zijn de bevoegde leden van de bovenvermelde adviesorganen op 14 juni 2024 samengekomen voor een uiteenzetting door de heer Maarten Trybou (FOD VVVL).

Er werd overeengekomen dat de secretariaten een ontwerpadvies zouden opstellen. Dit ontwerpadvies werd via elektronische weg ter goedkeuring voorgelegd aan de plenaire vergadering van de CRB (goedgekeurd op 4/10/2024) en de BRC verbruik (goedgekeurd op 4/10/2024), evenals aan de algemene vergadering van de FRDO (goedgekeurd op 4/10/2024).

Advies

- [1] De adviesorganen verwelkomen de wettelijke eis om drift te verminderen voor bepaalde soorten van sproeien, door één minimaal verminderingpercentage vast te stellen.

Om de Europese eisen met betrekking tot "*een kader (...) voor de totstandbrenging van een duurzaam gebruik van pesticiden door vermindering van de risico's en de effecten van pesticidengebruik op de menselijke gezondheid en het milieu (...)*"¹ uit te voeren, roepen de adviesorganen de federale overheid echter op om andere maatregelen te nemen om dezelfde doelstellingen te bereiken.

- [2] Wat de driftreductie betreft, zijn sommige leden² van de adviesorganen van mening dat de voorgestelde maatregel in overeenstemming is met de doelstelling van betere milieubescherming en dat de maatregel gemakkelijker door professionele gebruikers zal kunnen worden uitgevoerd omdat hij minder complex is (zie bijlage 1 hieronder). Ze wensen echter dat in bepaalde specifieke gevallen een geval-per-geval-aanpak mogelijk blijft om actieve stoffen te behouden.
- [3] Andere leden³ van de adviesorganen zijn van mening dat deze aanpassing onvoldoende leidt tot een coherent beleid, en wijzen op het belang van uniforme, brede bufferzones met doordachte inrichting als belangrijke maatregel om de impact van pesticiden op waterlopen te beperken. Ze stellen bovendien dat – gezien de staat van de waterlopen in België – de potentiële risicoverlaging door een driftreducerende maatregel niet gepaard mag gaan met een risicoverhoging door kleinere bufferzones.
- [4] De adviesorganen achten het van belang erop te wijzen dat de vastgestelde minimale procentuele driftreductie moet worden gelezen in samenhang met gewestelijke maatregelen met betrekking tot praktijken en bufferzones die niet op elkaar zijn afgestemd.
- [5] Met betrekking tot het minimale driftreductiepercentage dat is gekozen voor de technologie die van toepassing is op sproeiers, steunen sommige leden⁴ van de adviesorganen het percentage van 75%, gezien de garantie van de effectiviteit van de gebruikte middelen. Ze vinden het technisch

¹ Art. 1 van de richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden.

² Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele en Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.
Lid van de FRDO die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Joris Verschuere, Thomas Vael en Luca Ciccía – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

³ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Joris Verschuere, Thomas Vael en Luca Ciccía – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

Lid van de FRDO die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster ; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.

⁴ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele en Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.

Lid van de FRDO die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Joris Verschuere, Thomas Vael en Luca Ciccía – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

relevant om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en hulpstoffen te beperken tot het verticaal en horizontaal sproeien bedoeld in artikel 8, 3° en 4°, van het koninklijk besluit van 19 maart 2013 betreffende de verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen. Andere maatregelen en technologieën kunnen bijkomende driftreductie verhogen, afhankelijk van de situatie op het terrein.

- [6] Andere leden⁵ van de adviesorganen zouden graag een percentage van 90% zien, met een uitvoeringstermijn. In in dit verband verwijzen ze naar het Vlaams Gewest, dat vanaf 2026 een vermindering van de drift met 90% zal opleggen. Ze betreuen bovendien dat de eisen inzake driftreductie beperkt blijven tot de gevallen bedoeld in artikel 8, 3° en 4°, van het voornoemde koninklijk besluit van 19 maart 2013.
- [7] De adviesorganen merken op dat de voorgenomen maatregelen geen neerwaartse invloed zullen hebben op de vermindering van de gebruikte hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen.
- [8] De adviesorganen benadrukken dat driftreductie een noodzakelijke maatregel is, maar op zichzelf niet voldoende om verontreiniging van aquatische ecosystemen en de bodem te voorkomen.

Er moet ook rekening worden gehouden met andere maatregelen om drift te verminderen, zoals het aanwezigheid van heggen. De adviesorganen zijn van mening dat ook met deze technieken rekening moet worden gehouden in het ontwerp van koninklijk besluit dat nu wordt herzien.

Om verontreiniging van aquatische ecosystemen en de bodem te voorkomen, benadrukken de adviesorganen ook het belang van het blijven ontwikkelen van alternatieve benaderingen en technieken, in lijn met richtlijn 2009/128/EG die tot doel heeft het "*vermindering van de risico's en de effecten van pesticidengebruik op de menselijke gezondheid en het milieu en (...) [de] bevordering van het gebruik van geïntegreerde plaagbestrijding en alternatieve benaderingswijzen of technieken, zoals niet-chemische alternatieven voor pesticiden*".⁶

- [9] Sommige leden⁷ van de adviesorganen uiten ernstige bezorgdheid en scherpe kritiek over het feit dat het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit geen duidelijke uitspraak doet over het regime van bufferzones, ondanks het feit dat de beoogde maatregel onlosmakelijk verbonden lijkt met de breedte van deze zones, zoals expliciet gesteld in artikel 9, 4°, van het boven vermelde koninklijk besluit van 19 maart 2013. Conform het ministerieel besluit van 8 mei 2024, dat dit artikel uitvoert, kan de reductie van drift in sommige gevallen leiden tot een aanzienlijke verkleining van de bufferzone (bijvoorbeeld van 10 meter naar 2 meter bij een driftreductie van 75%).⁸ Ze vinden het

⁵ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Joris Verschuere, Thomas Vael en Luca Ciccina – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

Lid van de FRDO die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster ; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.

⁶ Art. 1 van de richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden

⁷ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Joris Verschuere, Thomas Vael en Luca Ciccina – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

Lid van de FRDO die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster ; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.

⁸ Zie bijlage van het ministerieel besluit van 8 mei 2024 tot wijziging van het ministerieel besluit van 1 april 2021 tot vaststelling van de driftreducerende middelen of maatregelen, hoofdstuk 3 (zie een uittreksel van deze bijlage hieronder, in bijlage van dit advies).

onverantwoord dat een potentiële risicoverlaging door driftreductie gepaard gaat met een risicoverhoging door kleinere bufferzones, gezien de slechte staat van de waterlopen in België.

Ze benadrukken dat de breedte (en invulling) van bufferzones van fundamenteel belang is voor de bescherming van waterlopen, zoals blijkt uit wetenschappelijk onderzoek.⁹ Bovendien kunnen bufferzones verschillende positieve effecten genereren op andere problematieken waarmee de landbouwsector geconfronteerd wordt. Ze benadrukken dat tal van kritische factoren het juiste gebruik van driftreducerende technieken beïnvloeden, zoals rijnsnelheid, sproeihogte en windsnelheid. Het negeren van deze risico's is volgens hen onverantwoord en moet met klem worden meegenomen in beleidsbeslissingen.

[10] Andere leden¹⁰ van de adviesorganen zijn van mening dat risicobeperking de doelstelling van het regelgevingskader moet blijven en dat dit kan worden bereikt door een combinatie van verschillende middelen, zoals momenteel het geval is in de toelatingsprocedure voor het in de handel brengen van gewasbeschermingsmiddelen.¹¹ Deze procedure houdt rekening met verschillende modellen die gebaseerd zijn op wetenschappelijke studies over driftreductie¹² en andere maatregelen om de milieu-impact te verminderen, waaronder bufferzones. Maar de installatie van bufferzones heeft als nadeel dat het een impact heeft op de productiecapaciteit van de landbouw. Deze leden pleiten daarom voor een gediversifieerde aanpak, gebaseerd op wetenschappelijke gegevens, maar die landbouwers in staat stelt om risico beperkende doelstellingen te bereiken met een minimale impact op de productie.

[11] De adviesorganen roepen de federale overheid op om tijdig de eisen mee te delen die zijn opgenomen in het ontwerp van koninklijk besluit dat ter advies wordt voorgelegd en de datum van inwerkingtreding ervan, alsook de betrokken apparatuur en machines, zodat spuitapparatuur correct kan worden aangepast.

[12] De adviesorganen vragen dat er meer aandacht wordt besteed aan een doeltreffende controle, niet alleen wat de inspectie van de spuitapparatuur betreft, maar ook wat de daadwerkelijke naleving van deze eisen inzake drift bij het gebruik van producten betreft.

[13] De adviesorganen benadrukken dat de technische hulpmiddelen voortdurend evolueren en dringen er daarom op aan dat de lijst van erkende technieken voor driftreductie regelmatig wordt bijgewerkt, zodat professionele gebruikers snel toegang hebben tot nieuwe en verbeterde technieken.

⁹ Deze leden van de adviesorganen refereren aan: Debruyne *et al.*, *Naar minder impact van pesticiden op natuur en mens. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek*, 2023 (28) ; Vormeier, Ph., *et al.*, « Width of vegetated buffer strips to protect aquatic life from pesticide effects », *Water Research*, vol. 231, 1/03/2023 ; Cech R. *et al.*, « Pesticide drift mitigation measures appear to reduce contamination of non-agricultural areas, but hazards to humans and the environment remain », *Science of The Total Environment*, vol. 854, 1/01/2023.

¹⁰ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitter; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele en Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties. Lid van de FRDO die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Joris Verschuere, Thomas Vael en Luca Ciccina – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

¹¹ Deze leden van de adviesorganen refereren aan: Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, *Guidance on the technical requirements for the section fate and behaviour in the environment – Guidance for the applicant of an autorisation of a plant protection product in Belgium*, versie 2.5, 1/05/2021.

¹² Deze leden van de adviesorganen refereren aan: Rautmann, D., *et al.*, « New basic drift values in the authorization procedure for plant protection products », *in*: Workshop on Risk Assessment and Risk Mitigation Measures in the Context of the Authorization of Plant Protection Products (WORMM) 27-29 September 1999, pp. 133-141.

[14] De adviesorganen herhalen het belang dat zij hechten aan de gezondheid van de werknemers en de professionele gebruikers.

[15] Sommige leden¹³ van de adviesorganen bevelen aan om met deze nieuwe eisen rekening te houden bij de opleiding die wordt gegeven in het kader van de fytolicensies¹⁴, zowel vanuit het oogpunt van welzijn en veiligheid op de werkplek als vanuit het oogpunt van milieubescherming.

[16] Andere leden¹⁵ van de adviesorganen bevestigen ook het belang van de fytolicensie maar stellen tevens dat de gezondheid van landbouwers en burgers voorop moet staan in beleidsbeslissingen. Ze zijn van mening dat brongerichte maatregelen die zowel milieu als gezondheid ten goede komen prioritair moeten worden doorgevoerd, en wijzen hier op de noodzakelijke begeleiding van landbouwers (financieel, inhoudelijk en praktisch) om zowel het gebruik als de risico's van pesticiden drastisch te verminderen.

[17] De adviesorganen verwijzen ook naar hun eerdere adviezen¹⁶ over de fytolicensie en het belang daarvan bij de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/128/EG.

¹³ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele en Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.

Leden van de FRDO die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter; Dhr. Joris Verschuieren – vertegenwoordiger van de werknemersorganisaties.

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Thomas Vael en Luca Ciccía – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

¹⁴ Zie koninklijk besluit van 19 maart 2013 betreffende de verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen, hoofdstuk 5.

¹⁵ Leden van de FRDO die dit standpunt steunen: Dhr. Bart Vannetelbosch – ondervoorzitter; Dhr. Benjamin Clarysse – vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming; Dhr. Nicolas Van Nuffel en Mevr. Kiki Berkens – vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking; Dhr. Thomas Vael en Luca Ciccía – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

Leden van de FRDO die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Patrick Dupriez – Voorzitter ; Dhr. Joris Verschuieren – vertegenwoordiger van de werknemersorganisaties

Leden van de FRDO die steunen dit standpunt niet: Mevr. Vanessa Biebel – ondervoorzitster ; Mevr. Ann Nachtergaele en Ineke De Bisschop en Dhr. Piet Vanden Abeele Pieter Verhelst – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties.

¹⁶ Advies betreffende het ontwerp van koninklijk besluit over het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen en voor hun duurzaam gebruik, 2001a06, 14/04/2011.

Bijlage 1. Tabellen 3a en 3b van hoofdstuk 3 van de bijlage bij het M.B. van 8 mei 2024 tot wijziging van het M.B. van 1 april 2021 tot vaststelling van maatregelen of middelen ter beperking van drift.

Hoofdstuk 3: Breedte bufferzone omrekenen naar driftreductie

De breedte van de bufferzone (2, 5, 10, 20, 30 meter) en het te behalen driftreductiepercentage (50, 75, 90%) staan vermeld op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel. Professionele gebruikers kunnen de bufferzone aanpassen aan het product dat ze gebruiken en de apparatuur waarover ze beschikken (zie Tabel 3).

Tabel 3a: Breedte van de bufferzones – Bufferzones voor veldspuiten - akkerbouw- en groentegewassen (verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen)

	Bufferzones vermeld op het etiket						
	<i>Bufferzone van 2 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 5 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 10 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met 50% drift-reducerende techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met 75% drift-reducerende techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met 90% drift-reducerende techniek</i>
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreducerende spuittoestellen/ apparaten							
<i>Klassieke techniek</i>	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	200 m
<i>50% driftreductie</i>	1 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m
<i>75% driftreductie</i>	1 m	2 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m
<i>90% driftreductie</i>	1 m	1 m	1 m	1 m	5 m	10 m	20 m

Tabel 3b: Breedte van de bufferzones – Bufferzones voor verticale teelten (andere dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen) (*)

	Bufferzones vermeld op het etiket						
	<i>Bufferzone van 5 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 10 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met klassieke techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met 50% drift-reducerende techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met 75% drift-reducerende techniek</i>	<i>Bufferzone van 20 m met 90% drift-reducerende techniek</i>	<i>Bufferzone van 30 m met 90% drift-reducerende techniek</i>
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreducerende spuittoestellen/ apparaten/ hagen/ schermen							
<i>Klassieke techniek</i>	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	50 m	150 m
<i>50% driftreductie</i>	3 m	5 m	15 m	20 m	30 m	40 m	75 m
<i>75% driftreductie</i>	3 m	3 m	10 m	15 m	20 m	30 m	50 m
<i>90% driftreductie</i>	3 m	3 m	5 m	10 m	15 m	20 m	30 m
<i>99% driftreductie</i>	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	10 m

(*) : Voor de toepassingen naar de grond (bv: herbiciden), zie vorige tabel (bufferzones voor veldspuiten)

Bijlage 2. Stemgerechtigde leden van de Algemene Vergadering van de FRDO die aan de stemming over dit advies hebben deelgenomen

Ledengroep	Stem VOOR	Stem TEGEN	ONTHOUDING	TOTAAL
Voorzitter en ondervoorzitters				
Patrick Dupriez	+			
Vanessa Biebel	+			
Bart Vannetelbosch	+			
<i>Totaal op 4 met stemrecht</i>	3	0	0	3
NGO's voor milieubescherming				
Benjamin Clarysse	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	1	0	0	1
NGO's voor ontwikkelingssamenwerking				
Nicolas Van Nuffel	+			
Kiki Berkers	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	2	0	0	2
Werknemersorganisaties				
Luca Ciccia	+			
Thomas Vael	+			
Joris Verschueren	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	3	0	0	3
Werkgeversorganisaties				
Ineke De Bisschop	+			
Pieter Verhelst	+			
Ann Nachtergaele	+			
Piet Vanden Abeele	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	4	0	0	4
Jeugdorganisaties				
<i>Totaal op 2 met stemrecht</i>	0	0	0	0
TOTAAL van de stemmen op 24 met stemrecht	13	0	0	13

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Voorzitterschap

Prof. Delphine MISONNE (UCLouvain-Saint-Louis Bruxelles), voorzitter van de WG « Productnormen » van de FRDO

Vertegenwoordiger van de overheid

Maarten TRYBOU (FOD VVVL)

Leden en deskundigen

Karolien COOLS (Boerenbond)
Heleen DE SMET (Bond Beter Leefmilieu)
Anneleen DE ZUTTER (Belplant)
Bernard DECOCK (FWA)
Peter JAEKEN (Belplant)
Billy-Ray MURAILLE (BV-OECO)
Fien VANDAMME (CSC)
Stephan VANDERMOLEN (FEB)

Secretariaat FRDO

Marc DEPOORTERE, directeur du CFDD
Alexis DALL'ASTA
Fabrice DEHOUX

Secretariaat CRB

Andy ASSEZ
Sarah VAN DER HULST